

Η μεγάλη παγκόσμια εικόνα δείχνει αλληπάλληλες κρίσεις οι οποίες αλλάζουν δραματικά τη φυσιογνωμία του κόσμου, όπως η κλιματική, η οικονομική, η υγειονομική, η ενεργειακή και, στο πολύ κοντινό μέλλον, η επισιτιστική. Στον τομέα της ενέργειας και της εφοδιαστικής αλυσίδας, η κατάσταση είναι ακόμα πιο δύσκολη, λόγω του ολοκληρωτικού, όπως εξελίχθηκε, και ουσιαστικά παγκόσμιου πολέμου στην Ουκρανία, ο οποίος αναγκάζει την εξαρτημένη Ευρώπη να αυτονομηθεί ενεργειακά από την Ρωσία άμεσα.

Η απόφαση να μηδενίσει τις εκπομπές αερίων ρύπων και να κινητοποιήσει τεράστιους οικονομικούς πόρους για να το επιτύχει, αποδείχτηκε προφητική. Και σίγουρα όχι ευκαιριακή, αφού η Ευρώπη προωθεί "πράσινες" πολιτικές εδώ και 30 χρόνια. Η στήριξη των περιοχών που αναπτύχθηκαν χάρη στην καύση άνθρακα και, συνεπώς, επηρεάζονται περισσότερο από άλλες, ήταν μια αυτονόητη απόφαση απορρέουσα από τις θεμελιώδεις αξίες της.

Σήμερα, η Ευρώπη θέτει πιο φιλόδοξους στόχους και προωθεί έργα ΑΠΕ μεγάλης κλίμακας, όπως επιβεβαιώνει η αύξηση της ηλεκτροπαραγωγής το τελευταίο 10μηνο.

Εξυπακούεται ότι σε περίπτωση διακοπής των εισαγωγών ρωσικού αερίου, με δεδομένη την σημαντική μείωση της παραγωγής των πυρηνικών και των Υ/Η σταθμών λόγω της πρωτόγνωρης ξηρασίας, τα αναγκαία φορτία βάσης θα τα εξασφαλίσουν οι συμβατικές θερμικές μονάδες. Συνεπώς, ακόμα και αύριο να σταματήσει ο πόλεμος, αναμένουμε μια μεσοπρόθεσμη επιβράδυνση της απεξάρτησης από τα ορυκτά καύσιμα, προκειμένου να αποσβεστούν οι έκτακτες επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε υδροποιημένο αέριο. Επιπλέον, το μεγάλο κόστος της ενέργειας και η έλλειψη πρώτων υλών θα φέρει στην επιφάνεια παλαιά προβλήματα οικονομικής βιωσιμότητας της βιομηχανίας, αλλά και θα επιδράσει στο οικολογικό αποτύπωμα της παραγωγικής διαδικασίας.

Είναι σαφές ότι χρειάζονται μέτρα ώστε οι διαταραχές από την επικίνδυνη αυτή κατάσταση να επηρεάσουν το λιγότερο δυνατό την επίτευξη των κλιματικών της στόχων. Χρειάζεται επίσης μια ισχυρή ευρωπαϊκή ενεργειακή και κλιματική διακυβέρνηση.

Η χώρα μας, εν μέσω των δυσσιώνων αυτών προβλέψεων και ούσα υποχρεωμένη να αυξάνει διαρκώς τις αμυντικές της δαπάνες, επιδεικνύει ιδιαίτερες αντοχές, όπως επιβεβαιώνουν τα στοιχεία σχετικά με τις επενδύσεις, τις εξαγωγές και την απασχόληση. Με την οικονομία, επαρκώς διεθνοποιημένη και λιγότερο εξαρτημένη από τη ρωσική ενέργεια, μπορούμε να αισθανόμαστε περισσότερο ασφαλείς από άλλους και να αισιοδοξούμε για τη μεθεπόμενη ημέρα, έχοντας εγκαίρως σχεδιάσει ένα πολυμερές εθνικό στρατηγικό σχέδιο για την ενέργεια και το κλίμα.

Δεδομένου ότι το 80% των καθαρών εκπομπών αερίων ρύπων της χώρας αφορά στην παραγωγή ενέργειας και στις μεταφορές, το σχέδιο περιλαμβάνει τη σταδιακή απόσυρση του λιγνίτη, τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις των νησιών, την ταχύτερη διείσδυση των ΑΠΕ, την εξοικονόμηση και την αποθήκευση ενέργειας, την πρόωθηση της αυτό-παραγωγής, της ηλεκτροκίνησης, των υβριδικών συστημάτων, κ.ά..

Το σχέδιο αυτό τελεί σήμερα υπό αναθεώρηση, προκειμένου να εναρμονιστεί με τις εξελίξεις στους ευρωπαϊκούς στόχους και σχεδιασμούς αλλά και να αποκτήσει μεγαλύτερη ευελιξία ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανισορροπίες των ενεργειακών αγορών. Υπό το πρίσμα αυτό, θα αυξηθεί η εξόρυξη λιγνίτη στα εδάφη της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης, εντός όμως του συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος που είχε καθοριστεί εξαρχής ως προς την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων.

Θα ήθελα να εστιάσω τον φακό μου στις ευάλωτες αυτές περιοχές.

Είναι γνωστό, αν και ορισμένοι το αποσιωπούν, ότι μέσα σε 12 χρόνια αποσύρθηκαν 12 θερμικές μονάδες ισχύος 3 GW, λόγω παλαιότητας, κατάργησης των επιδοτήσεων και αύξησης του κόστους εκμετάλλευσης, μετά την άνοδο των τιμών δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων. Έτσι η παραγωγή λιγνίτη μειώθηκε στο μισό, όπως και ο αριθμός των εργαζόμενων στις σχετικές δραστηριότητες, με αποτέλεσμα να «ξεφουσκώσει» η τοπική οικονομία την οποία και καταλάμβαναν οι δραστηριότητες αυτές σχεδόν ολοκληρωτικά, χωρίς ωστόσο να έχουν δημιουργήσει, ως εκ της φύσεως τους, αξιόλογα βιομηχανικά spillovers. Επιπλέον, λόγω της κρατικής αδιαφορίας για το αύριο, η εκτός λιγνίτη παραγωγική βάση βρέθηκε σε κακή κατάσταση, όπως βεβαιώνουν οι πολύ χαμηλές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, αλλά και η μικρή αξία των εξαγωγών. Σημειώνω τον εφησυχασμό του ιδιωτικού και του αυτοδιοικητικού τομέα, πλην εξαιρέσεων βεβαίως.

Προβλήματα όμως αντιμετωπίζουν και τα μη διασυνδεδεμένα νησιά τα οποία ηλεκτροδοτούνται κυρίως από πετρελαϊκούς σταθμούς. Αρκεί να αναφέρω ότι η Οδηγία 2193/2015 για τον περιορισμό των εκπομπών από μεσαίου μεγέθους μονάδες καύσης, καθιστά πρακτικά αδύνατο για τις μονάδες των μικρότερων νησιών να λειτουργούν πάνω από 500 ώρες ετησίως, η δε επέκταση του συστήματος εμπορίας ρύπων στη ναυτιλία, σε συνδυασμό με τη σταδιακή κατάργηση των δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπών για τις αερομεταφορές, θα εντείνουν τις πιέσεις. Επιπλέον, σε αντίθεση με τις περιοχές λιγνίτη, τα νησιά επηρεάζονται με ανάμοιο τρόπο λόγω της διαφορετικής βαρύτητας του πετρελαίου στο κάθε παραγωγικό σύστημα.

Έχοντας αυτά υπόψη, ο πρωθυπουργός αποφάσισε να μας αναθέσει να καταρτίσουμε μια εθνική στρατηγική ώστε η μετάβαση των περιοχών αυτών να γίνει με τρόπο κοινωνικά δίκαιο, αναπτυξιακά αποτελεσματικό και προστατευτικό για το περιβάλλον.

Πρακτικά πρόκειται για άθροισμα πολλών μεταβάσεων: Ενεργειακή μετάβαση, για την υποκατάσταση με νέες πηγές παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας· Περιβαλλοντική μετάβαση, για την απορρύπανση και την αποκατάσταση των εδαφών εξόρυξης· Κοινωνικοοικονομική μετάβαση, για τη διαφοροποίηση και την ανθεκτικότητα του παραγωγικού προτύπου κ.ό.κ.

Ως Συντονιστική Επιτροπή, αναλάβαμε την αποστολή αυτή τον Μάρτιο του 2020 και μέσα σε δυο χρόνια από το μηδέν κατορθώσαμε να αποθησαυρίσουμε σημαντικές πρωτιές σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- Η Ελλάδα είναι το μόνο κράτος-μέλος, το οποίο διαθέτει Εθνικό Σχέδιο Αναπτυξιακής Μετάβασης, το γνωστό με το ακρωνύμιο ΣΔΑΜ- εναρμονισμένο με τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές προτεραιότητες.
- Η Ελλάδα είναι το κράτος-μέλος, το οποίο διεκδίκησε και επέτυχε να λάβει από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης τη μεγαλύτερη κατά κεφαλήν ενίσχυση ανά κάτοικο εξορυστικής περιφέρειας και με ισχυρή προοπτική για επιπλέον πόρους στη μέση της περιόδου από έναν νέο μηχανισμό οικολογικής επιβράβευσης. Αυτό κατέστη δυνατό χάρη στις αναλύσεις και τις διαπραγματευτικές στρατηγικές που εκπονήσαμε, υποστηρίζοντας τις ελληνικές αρχές, επιτυγχάνοντας και την ένταξη των μη διασυνδεδεμένων νησιών στον χάρτη δίκαιης μετάβασης ώστε να μπορούν να λάβουν τη στήριξη του Ταμείου. Μετά την επιτυχία αυτή, το Υπουργικό Συμβούλιο, [ενέταξε τις περιφέρειες](#) Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και της Κρήτης στο ΣΔΑΜ.
- Μετά από απευθείας διαπραγμάτευση με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Επιτροπής, πετύχαμε ακόμα τη δυνατότητα χορήγησης επιπλέον 10 ποσοστιαίων μονάδων ενίσχυσης για επενδύσεις μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων σε όλες τις περιοχές δίκαιης μετάβασης, ανεξάρτητα από την πηγή χρηματοδότησης της ενίσχυσης - Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, ΕΣΠΑ, Εθνικοί Πόροι. Έτσι, λόγω της ένταξης και των νησιών στο χάρτη δίκαιης μετάβασης, η επιδότηση μιας μικρής

επιχείρησης μπορεί να αυξάνεται στο Βόρειο Αιγαίο από 55% μέχρι πρότινος σε 80%, στο Νότιο Αιγαίο από 40% σε 60% και στην Κρήτη από 45% σε 70%.

- Η Ελλάδα είναι το πρώτο κράτος-μέλος που κατάρτισε και υπέβαλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αυτοτελές Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 και τρία διακριτά Εδαφικά Σχέδια Δυτικής Μακεδονίας, Μεγαλόπολης και Νήσων.
- Η Ελλάδα είναι το κράτος-μέλος το οποίο ενίσχυσε το Πρόγραμμά του με επιπλέον πόρους από το ΕΣΠΑ, περισσότερο από κάθε άλλο κράτος-μέλος. Έτσι, δεσμεύτηκαν υπέρ των περιοχών δίκαιης μετάβασης 1,629 δις. ευρώ δημόσιας δαπάνης. Αυτό δεν θα είχε συμβεί αν ήδη από τον Μάρτιο του 2020 δεν είχαμε εισηγηθεί στην αρμόδια Διυπουργική Επιτροπή την κατάρτιση αυτοτελούς Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.
- Για όλους τους παραπάνω λόγους, στις 16 Ιουνίου του 2022, με την [Απόφαση 3943 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η Ελλάδα έγινε το πρώτο κράτος-μέλος με εγκεκριμένο [Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης](#) και [Εδαφικά Σχέδια](#).
- Τέλος, η Ελλάδα είναι το μόνο κράτος-μέλος που κατάρτισε και υλοποιεί ένα πολύ-ταμειακό μεταβατικό πρόγραμμα «άμεσης δράσης» αξιοποιώντας ιδιωτικούς και δημόσιους πόρους του ΕΣΠΑ και του Πράσινου Ταμείου.

Το πρόγραμμα αυτό -προγεφύρωμα του ΕΣΠΑ 2021-2027 χρηματοδοτεί: χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας μέσω ενός πακέτου 4 προγραμμάτων που σχεδιάσαμε με τον ΟΑΕΔ προϋπολογισμού 107 εκατ. ευρώ, τις επιχειρήσεις που επηρεάστηκαν άμεσα από τη μείωση της λιγνιτικής δραστηριότητας, μέσω ειδικού προγράμματος που υλοποιεί ο ΕΦΕΠΑΕ δημόσιας δαπάνης 15 εκατ. ευρώ, τις υποδομές τηλεθέρμανσης κόστους άνω των 170 εκ. ευρώ, στις οποίες περιλαμβάνονται: ένα δίκτυο διασυνδέσεων των πόλεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας και Αμυνταίου και η διαμόρφωση στον ΑΗΣ Καρδιάς ενός θερμικού κόμβου, ο οποίος απαρτίζεται από τη νέα μονάδα Πτολεμαΐδα 5, τη μονάδα βιομάζας Αμυνταίου και μια εγκατάσταση ΣΗΘΥΑ της ΔΕΗ, δίκτυα φυσικού αερίου στη Φλώρινα και τη Μεγαλόπολη, προϋπολογισμού 60,2 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένης της επιχορήγησης των εσωτερικών εγκαταστάσεων, καθώς και εξειδικευμένες μελέτες στους τομείς της αειφόρου ενέργειας και του κλίματος, της κυκλικής και της ψηφιακής οικονομίας, προϋπόθεση για να ωριμάσουν νέα έργα κ.ά.

Να σημειώσω και μία ad hoc διαδικασία που σχεδιάσαμε για την επιλογή δημοσίων έργων που συμβάλουν στη δίκαιη μετάβαση με ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος της περιόδου 2014-2020, και τη χρηματοδότηση μελετών ωρίμανσής τους για τη δημιουργία νέας “δεξαμενής” έργων. Ως προς την πρωτοβουλία αυτή δεν είχαμε όμως την αναμενόμενη στήριξη από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Το νέο Πρόγραμμα ΔΑΜ -το πρώτο του ΕΣΠΑ 2021-2027 που έλαβε περιβαλλοντική αδειοδότηση- αποτελεί το βασικό προγραμματικό πλαίσιο εφαρμογής του ΣΔΑΜ και μεταξύ των προτεραιοτήτων του περιλαμβάνει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και την επαν-ειδίκευσή του.

Για την προτεραιότητα αυτή θα ανοίξω μια σύντομη παρένθεση.

Όπως γνωρίζουμε ο κόσμος και ο τρόπος της εργασίας μεταμορφώνονται διαρκώς και ταχύτατα. Πολλές υφιστάμενες θέσεις εργασίας καταργούνται, άλλες μετασχηματίζονται, ενώ κύματα νέων θέσεων δημιουργούνται σε αναδυόμενα επαγγέλματα. Η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επαν-ειδίκευση είναι ο μόνος τρόπος για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των υφιστάμενων δεξιοτήτων και των απαιτούμενων. Στη χώρα μας, το χάσμα διευρύνεται από το δημογραφικό, ενώ το σύστημα

πρόσβασης και προώθησης στην απασχόληση δεν δείχνει να ικανοποιεί τις μελλοντικές ανάγκες, αλλά και τις ανάγκες των αναπτυσσόμενων βιομηχανιών κυρίως της περιφέρειας. Ειδικά στις περιοχές λιγνίτη, η απόσυρση των μονάδων έχει δημιουργήσει ένα σημαντικό κενό στις δεξιότητες.

Για τους λόγους αυτούς, προβλέψαμε στο Πρόγραμμα ΔΑΜ τη δημιουργία μίας χρηστικής «συμμετοχικής πλατφόρμας» σύνδεσης επιχειρήσεων, εργαζόμενων, ανέργων και παρόχων υπηρεσιών κατάρτισης και εύρεσης εργασίας, ελεύθερα και χωρίς κόστος με αξιοποίηση επιχειρησιακών μοντέλων, όπως το LinkedIn. Το έργο αυτό παρέχει τη δυνατότητα προσαρμογής στις πραγματικές ανάγκες την ίδια στιγμή που δημιουργούνται αλλά και συν-διαμόρφωσης των προγραμμάτων κατάρτισης και απασχόλησης.

Το ίδιο ισχύει και για τα μη διασυνδεδεμένα νησιά τα οποία είχαν εξαιρεθεί αρχικά από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, όπου η αγορά εργασίας πρέπει να προσανατολιστεί στους τομείς του νέου παραγωγικού μοντέλου. Στα νησιά αυτά, οι διάσπαρτοι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής συγκροτούν 32 αυτόνομα ηλεκτρικά συστήματα που τροφοδοτούν ένα ή περισσότερα. Από τα συστήματα αυτά, τα 24 θα αποσυρθούν σταδιακά έως το 2029, με την ολοκλήρωση της συνδετήριας καλωδίωσής τους με το ηπειρωτικό σύστημα, ενώ τα 8 θα παραμείνουν σε καθεστώς μη διασύνδεσης.

Στην πρώτη περίπτωση, η ενεργειακή μετάβαση θα πραγματοποιηθεί με τη σταδιακή διείσδυση των ΑΠΕ στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της αύξησης του «ηλεκτρικού χώρου», ενώ στη δεύτερη, με την εγκατάσταση υβριδικών σταθμών παραγωγής οι οποίοι συνδυάζουν αιολική-ηλιακή ενέργεια με συστήματα αποθήκευσης, επιτρέποντας τη μέγιστη διείσδυση των ΑΠΕ.

Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, διατυπώθηκε η άποψη ότι στα περισσότερα νησιά η ενεργειακή μετάβαση δεν προκαλεί αρνητική επίπτωση σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση. Αντιτάξαμε την επιβάρυνση των εύθραυστων οικοσυστημάτων από την κλιματική αλλαγή και τη λειτουργία των πετρελαϊκών μονάδων, καθώς και τη μικρή συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο και υποστηρίξαμε ότι η προστασία τους θα ενισχύσει την απασχόληση και θα δημιουργήσει νέες ευκαιρίες βιώσιμης ανάπτυξης. Αντιτάξαμε επίσης το γεγονός ότι οι δραστηριότητες που επηρεάζονται περισσότερο αφορούν στους τομείς της καθαρής ενέργειας, του βιώσιμου τουρισμού και της γαλαζίας οικονομίας - δύο βασικών πυλώνων ανάπτυξης - και υποστηρίξαμε ότι η παραγωγή καθαρής ενέργειας και η συναφής επιχειρηματικότητα θα συμβάλλουν στη διαφοροποίηση των οικονομιών, μέσω του βιώσιμου μετασχηματισμού των πυλώνων αυτών. Τέλος, αναδείξαμε το γεγονός ότι η μετάβαση επηρεάζει διαφορετικά κάθε νησί, ανάλογα με τη βαρύτητα του πετρελαίου στο παραγωγικό του σύστημα, ενώ προκαλεί επιπλέον κόστη τα οποία δεν μπορούν να επωμιστούν εξ ολοκλήρου τα νησιά, με δεδομένες τις φυσικές προκλήσεις της νησιωτικότητας.

Προβάλλοντας τα επιχειρήματα αυτά, προτείναμε μια συνολική στρατηγική ενεργειακής μετάβασης και παραγωγικής διαφοροποίησης, η οποία και έγινε αποδεκτή.

Κυρίες και κύριοι,

Όλα όσα προανέφερα οφείλονται σε συγκεκριμένες ενέργειες που σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων μας.

Θα αναφέρω επιγραμματικά: τη σύσταση Τεχνικής Γραμματείας στην οποία εντάχθηκε μια ειδική ομάδα υποστήριξης που συγκρότησε η ΜΟΔ Α.Ε., την κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών για την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών και επιστημονικών υπηρεσιών, μέσω των οποίων αναπτύχθηκε ένα ολοκληρωμένο υπόβαθρο 14 μελετών, αναλύσεων και ερευνών αναγκαίο για την κατάρτιση του ΣΔΑΜ, του Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης και των Εδαφικών Σχεδίων, τη συγκρότηση: 3 Επιτροπών Εμπειρογνομώνων: Νομικών, Επενδύσεων και Ορυκτών Πρώτων Υλών, 6 Ομάδων Διοίκησης Έργου: Χωρικού Σχεδιασμού, Ψηφιακού Μετασχηματισμού, Πρωτογενούς Τομέα, Χρηματοδοτικών Εργαλείων, Ανθρώπινου Δυναμικού και Κρατικών Ενισχύσεων, 2 Ομάδων

Παρακολούθησης: Μεταβατικού Προγράμματος και Έργων Τηλεθέρμανσης και 2 Ομάδων Σχεδιασμού: Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και Εδαφικού Σχεδίου Νήσων.

Πάνω στο «οικοσύστημα» αυτό βασιστήκαμε για την ολοκλήρωση μιας σειράς κομβικών για το συνολικό μας έργο ενεργειών.

Αναφέρω επιγραμματικά:

- Την αρχική διαπραγμάτευση με τη ΔΕΗ για την επιλογή εδαφών κατάλληλων για βιομηχανικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες, είτε με τη μορφή επιχειρηματικού πάρκου, είτε με απευθείας χωροθέτηση, καθώς και για αναψυχή,
- Τον σχεδιασμό της διαδικασίας μεταβίβασής τους από τη ΔΕΗ προς το δημόσιο,
- Την ένταξη του ΣΔΑΜ στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» με σκοπό τη χρηματοδότηση της εξυγίανσης και της αποκατάστασης των εδαφών στις εκτάσεις που καταλαμβάνουν τα ορυχεία, μετά την επιτυχή έκβαση των σχετικών διαπραγματεύσεων με τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
- Την ολοκλήρωση μελέτης στρατηγικών κατευθύνσεων για την ανάπτυξη νέων γενικών χρήσεων γης στα πεδία εξόρυξης λιγνίτη στα οποία, με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, δεν επιτρεπόταν η χωροθέτηση καμίας άλλης δραστηριότητας λόγω του προηγούμενου χαρακτηρισμού τους ως «Ζωνών Εξόρυξης Λιγνίτη».
- Τον σχεδιασμό για την επιλογή των καταλληλότερων γενικών χρήσεων γης - μια ιδιαίτερα σύνθετη διαδικασία η οποία βασίστηκε σε επιστημονικά δεδομένα εξειδικευμένων μελετών και περιλαμβάνει την ανάλυση πληθώρας στοιχείων σχετικά με τις θεσμοθετημένες χρήσεις γης, καθώς και με το πλαίσιο χωρικής ανάπτυξης, την εναρμόνιση με υπερκείμενους σχεδιασμούς, την αποφυγή συγκρούσεων με χρήσεις γης σε όμορες περιοχές ή με κανονιστικές απαιτήσεις, και
- Την επεξεργασία όλων των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων και ειδικών μέτρων, όπως ο καθορισμός και η θέσπιση Ζωνών Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.), και της χρήσης Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ), ως του πλέον κατάλληλου θεσμικού χωρικού εργαλείου ρυθμιστικού/πολεοδομικού σχεδιασμού για τη θεσμοθέτηση των νέων χρήσεων γης.

Ως προς τη διαδικασία έγκρισης των ΕΠΣ, θεσπίσαμε ευέλικτες διαδικασίες για την έκδοση Απόφασης Σύμφωνης Γνώμης του ΚΕΣΥΠΟΘΑ (Κεντρικό Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων), ενώ ολοκληρώθηκαν και εγκρίθηκαν οι ειδικές τεχνικές προδιαγραφές εκπόνησης των ΕΠΣ, μετά από συνεργασία με τον αρμόδιο υφυπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας και τις υπηρεσίες του,

- Την κατάρτιση δύο διακριτών Προγραμματικών Συμβάσεων μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και της ΔΕΗ ΑΕ με ε αντικείμενο την εκπόνηση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) για την αναπροσαρμογή των χρήσεων γης πεδία και την ανάθεση των έργων αποκατάστασης των εκτάσεων εργολαβικά στη ΔΕΗ ΑΕ, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ΣΔΑΜ.
- Την ενεργοποίηση της Ελληνικής Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ([Enterprise Greece](#)) για την προσέλκυση επενδύσεων και την υποστήριξη των επενδυτών.

- Την χαρτογράφηση των υφιστάμενων επενδυτικών πολιτικών, κινήτρων και πηγών χρηματοδότησης και τον προσδιορισμό των αναγκών για τη διαφοροποίηση του παραγωγικού προτύπου κινήτρων.
- Την προώθηση της Ρήτρας Δίκαιης Μετάβασης και την ενσωμάτωσή της σε νομοθετικές και άλλες πρωτοβουλίες όπως το Πρόγραμμα «Εξοικονομώ-Αυτονομώ», τον [νόμο για την ηλεκτροκίνηση](#) τις δράσεις αγροτικής ανάπτυξης κ.λπ..
- Την κινητοποίηση ευρύτερων δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων όπως η επέκταση του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) προς την Δυτική Μακεδονία, οι νέες «πράσινες» ενεργειακές επενδύσεις αποθήκευσης ενέργειας μεγάλης κλίμακας, οι επενδύσεις για νέες οδικές και σιδηροδρομικές διασυνδέσεις κ.λπ.
- Την κατάρτιση θεματικών στρατηγικών για την εξειδίκευση του Προγράμματος Δίκαιης Μετάβασης, οι οποίες συνέβαλαν στη διαμόρφωση εμβληματικών έργων όπως: τα έργα Ψηφιακού Μετασχηματισμού -χαρακτηριστικό παράδειγμα η Πλατφόρμα που προανέφερα για την διασύνδεση εργαζομένων, φορέων κατάρτισης και επιχειρήσεων, η Ζώνη Καινοτομίας, ο Κόμβος Καινοτομίας Πράσινου Υδρογόνου και το Πράσινο Κέντρο Δεδομένων και Υπερυπολογιστή στη Δυτική Μακεδονία, ο Κόμβος Βιοοικονομίας 360^ο και το Μεσογειακό Κέντρο Επιχειρηματικότητας και Πολιτισμού Πελοποννήσου στη Μεγαλόπολη σε συνεργασία με τη ΔΕΘ-Helexpo, αλλά και πρωτοβουλίες που εύχομαι να ωριμάσουν και να ολοκληρωθούν όπως το Επιχειρηματικό Πάρκο Μεταποίησης Ορυκτών Πρώτων Υλών και το Διεθνές κέντρο πολιτισμού και Μουσείο βιομηχανικής κληρονομιάς στη Δυτική Μακεδονία.
- Τη συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (DG Reform), για την αξιοποίηση του Προγράμματος Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων (TSI), μέσω 3 έργων τεχνικής υποστήριξης, εξαιρετικής σημασίας για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΣΔΑΜ.
- Τη συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για την παροχή τεχνικής υποστήριξης από τις ομάδες [JASPERS](#) (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) και [Passa](#) (Project Advisory Support Service Agreement) της Τράπεζας που θα εδρεύουν στη χώρα μας, με σκοπό τον εντοπισμό, την ωρίμανση, την υλοποίηση και τη χρηματοδότηση επενδύσεων που υποστηρίζουν τη δίκαιη μετάβαση. Προς την κατεύθυνση αυτή, ήδη από τον περασμένο Δεκέμβριο υπεγράφη σχετική συμφωνία, η οποία ακολούθησε ένα Μνημόνιο κατανόησης που υπογράψαμε με την ΕΤΕπ τον Ιούλιο του 2021 για τη χρηματοδότηση από τον δανειακό μηχανισμό του δημόσιου τομέα -τον τρίτο πυλώνα του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης- νέων επενδύσεων έως και 325 εκατ. ευρώ σε τομείς όπως η καθαρή ενέργεια, οι μεταφορές, η κοινωνική στέγαση, η ανάπτυξη δεξιοτήτων και το περιβάλλον.

Να σημειώσω ότι την Τετάρτη 7 Σεπτεμβρίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η ΕΤΕπ υπέγραψαν συμφωνία σχετικά με τον τρίτο αυτόν πυλώνα, γεγονός που ανοίγει τον δρόμο για την ενεργοποίηση του δικού μας Μνημονίου κατανόησης. Στο πλαίσιο του εν λόγω πυλώνα, θα χρηματοδοτηθούν στα ευρωπαϊκά εδάφη δίκαιης μετάβασης δημόσιες επενδύσεις ύψους έως 10 δισ. ευρώ μέχρι το 2027 υπό μορφή δανείων από την ΕΤΕπ σε συνδυασμό με 1,5 δισ. ευρώ υπό μορφή επιχορηγήσεων από τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνέχεια σχετικής πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τη συνιστώσα επιχορηγήσεων που τέθηκε σε εφαρμογή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούλιο.

Να αναφέρω τέλος ότι όλα αυτά διαμορφώθηκαν μέσα από δεκάδες διαβουλεύσεις με τους εμπλεκόμενους φορείς, γενικά και θεματικά σεμινάρια και fora, τεχνικές συναντήσεις και συνεργασίες.

Κυρίες και κύριοι,

Το έργο που σας παρουσίασα συγκροτεί μια πραγματική προοδευτική πολιτική πρόταση. Θα μπορούσα να το χαρακτηρίσω ως παγόβουνο, όπου το μη ορατό του τμήμα είναι και το μεγαλύτερο. Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη φαντασία για να το αναγνωρίσει κανείς. Δεν χρειάζεται επίσης ιδιαίτερη οξυδέρκεια για να αντιληφθεί κανείς ότι αν δεν υπήρχε το έργο αυτό, το τεράστιο κόστος που θα προκαλούσε η απόσυρση και των τελευταίων μονάδων καύσης λιγνίτη, θα έπρεπε να το καταβάλει εξ' ολοκλήρου ο φορολογούμενος. Εναπόκειται στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αλλά και στην ίδια την κοινωνία, να αναλάβει ευθύνες και να δράσει αποφασιστικά και αποτελεσματικά, μακριά από άγονες και αδιάφορες μικροπολιτικές αντιπαραθέσεις για να το αξιοποιήσει στην πράξη. Γιατί η πράξη είναι η πιο ιερή μορφή της θεωρίας κατά τον Καζαντζάκη.